

Zvončkarji, učili se bomo stenografije!

Že v lanskem »Zvončku« (str. 116) smo vas opozorili na važnost tesnopisja ali stenografije. Prečitajte letos še enkrat pazno ta članek, ki govori o postanku in pomenu te skrajšane pisave in o njeni koristi za izobraženca v šoli, uradu, trgovini, v javnem in zasebnem življenju sploh! No, zdaj pa pogumno na delo vsi!

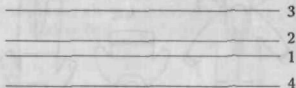
Povemo vam pa že vnaprej, da zahteva stenografija mnogo vaje in vztrajnosti, zato se je učite in vadite skrbno in vestno, da ne bo vaš trud brez uspeha!

Najprej najvažnejša pravila:

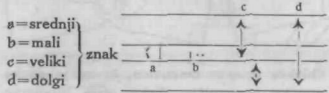
Temelj stenografske pisave je abeceda; znaki za posamezne črke so mnogo krajši in vzeti iz navadne pisave. Tako vsebuje n. pr. pisana črka »a« v stenografiji že 3 različne črke in sicer: / znači j, C znači začetni v, ˘ znači b.

V stenografiji ne razlikujemo velikih in malih začetnic; besed nikoli ne delimo. Pravepis se vobče strinja z običajnim pravopisom, smemo pa pisati tudi po izreku, če s tem pridobimo na hitrosti.

Črke se razprostirajo med štirimi črtami. Črta, na katero pišemo, se imenuje osnovnica (1), črta nad njo je nadčrta (2), zgornja krajnica (3), spodnja krajnica (4).

Znaki, ki zavzemajo prostor med osnovnico in nadčrto, so srednji znaki; oni, ki ne segajo do nadčrte, so mali znaki; oni, ki segajo od osnovnice do zgornje krajnice ali od osnovnice do spodnje krajnice, so veliki znaki; znaki, ki segajo od ene krajnice do druge, pa so dolgi znaki.

Važno je tudi, da dobro ločimo tanko črto od debele, to je senčnate črte. Tanka

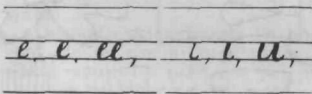
črta ostane vedno tanka, senčnata, to je navzdolna črta, pa se lahko manj ali bolj ojači (odebeli), kar je v stenografiji velikega pomena za označevanje samoglasnika »a«, o čemer bomo še govorili.

Poznati moramo tudi izraze: predpoteza, zapoteza in spojnica. Predpoteza je črta, ki stoji v začetku znaka (črke), zapoteza pa na koncu znaka. Črta, ki veže dva znaka v zlog (besedo), se imenuje spojnica.

I. v a j a.

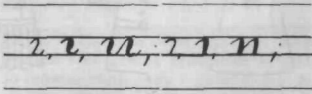
d je »e« v navadni pisavi brez predpoteze. Če navzdolno potezo (senčnico) ojačimo, smo označili samoglasnik a in čitamo da. Če zvežemo dva d, ki sta ojačena, beremo dada.

b je končni del črke a v navadni pisavi brez predpoteze. Če navzdolno potezo (senčnico) ojačimo, čitamo: ba. Če zvežemo dva ojačena b, čitamo baba.

m je končni del črke m v navadni pisavi. Navzdolna vjuga črta se ojači, da čitamo ma. Če pišemo zvezano dva »ma«, tedaj čitamo mama.

p je obrnjeni b v tesnopisu. Če navzdolno črto ojačimo, čitamo pa, zapiši: papa.

Samoglasnik a označujemo torej v sredini besede tako, da pred a stoječi soglasnik ojačimo, to se pravi, navzdolno potezo (senčnico) odebelimo.

Če zloge, ki jih poznamo, zvežemo, dobimo besede. Spojnica veže zloge v besede.

Na primer:

mama, papa, dama, mapa, pada, dada, baba, bada, bapa, paba, maba, bama, dapã, daba, papa, mada.

n, n, er, n, re, ee,

rer, rer, n, rer, rer,

u, re, u, n, u, n,

eer, re, n, n, n, n,

er, er, n, re,

er, rer, u, re, re, rer

e se v sredi besed označuje samo s črto spojnico.

Na primer:

međ, ded, ped, dedem, pedem, beda, bedem, meda, deda, medam, padem.

n, er, re, n, n, re,

Irma Bajžljeva

Opomba uredništva

Tako, zdaj smo se srečno prebili skozi prvo in najtežjo vajo. Naš trud pa ni bil brezuspešen. Koliko besed smo se že naučili napisati z dvema, s tremi potezami! Da bomo pa lahko ocenili vašo pridnost in spretnost, pošljite vsi Zvončkarji - stenografi najpozneje 14 dni po izidu lista sednjo vajo — lepo, vestno napisano — našemu uredništvu v pregled. Pišite na črte, ki ste si jih sami načrtali, ali pa si nabavite poseben zvezek (dobite ga v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v vseh večjih trgovinah s šolskimi potrebščinami).

Najlepše in najpriljubljeneje napisano vajo bomo nagradili z lepo knjigo povesti, imena treh vestnih, nadebudnih mladih stenografov pa priobčimo v prihodnjem »Zvončku«.

Na svidenje torej!

Napišite zdaj do prihodnjic za vajo:
ded, mapa, papa, pepa, mama, pada, padem, mapam, med, deda, dam, dama, mam, padam, madam, madem, meda, mada, dada, pad, ped, baba, beba, beda, bada, maba, meba, mad.

Zvončkarji, čitajte in prepisite še naslednji stenogram!

Ivan Albreht

Deklica piše

Draga mamica ob Zili,
ko ti tole pismo pišem,
na skrivaj si solze brišem.
Vedi pa, da mislim nate,
in ko boš v največji sili,
pošljem póte svoje brate . . .